

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ТА КОНТРОЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ ВИНОРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Черкасова С.О., к.е.н., доцент,
Шварц Ю.Д.

Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса

У кризових умовах господарювання для багатьох підприємств важливою проблемою економічного розвитку є нестача оборотного капіталу, яка супроводжується низьким рівнем його використання. Розвиток ринкових відносин в Україні свідчить про залежність результатів діяльності підприємств від ефективності управління процесом формування і використання їх оборотного капіталу. Тому дослідження кредиторської заборгованості як важливого чинника підвищення ефективності функціонування підприємства набуває особливої актуальності.

Сучасний етап економічного розвитку країни характеризується значним уповільненням платіжного обороту, що викликає збільшення сум кредиторської та дебіторської заборгованостей на підприємствах. Тому важливою задачею являється ефективне управління як дебіторською, так і кредиторською заборгованостями, направлене на оптимізацію загального їх розміру та забезпечення своєчасну інкасацію та виплату боргів. Формування та використання фінансових ресурсів вітчизняних підприємств, зокрема виноробних, є надзвичайно важливими та базовими процесами, ефективність яких багато в чому визначає результативність господарської діяльності підприємств в цілому. Саме тому на сьогоднішній день особливої актуальності набуває проблематика розкриття особливостей організації процесу обліково-аналітичного та контрольного забезпечення управління кредиторською заборгованістю підприємств виноробної промисловості з урахуванням специфіки їх діяльності.

Характерною ознакою виноробних підприємств є ланцюгова залежність його галузей у виробничих циклах, наявність ринкових, ресурсних, технологічних, регіональних, економічних зв'язків. Основною функцією цих підприємств є виробництво виноробної продукції, а тому узагальнюючий критерій ефективності функціонування промислового виноробства замикає всю складну багатомірну систему економічних взаємодій і є своєрідним індикатором наявності (або відсутності) ознаки технологічного лідерства всього комплексу [1].

Реалізація процесу управління розвитком саме підприємств виноробної галузі повинна базуватися на принципах, адекватних умовам та особливостям їх функціонування, а також враховувати сутнісні характеристики самого поняття “розвиток підприємства” та базуватися на принципах загального управління.

Узагальнення зарубіжного та вітчизняного досвіду організації управління розвитком дозволяє запропонувати наступні принципи управління розвитком виноробних підприємств: цілеорієнтованості, циклічності, безперервності, інерційності, адаптивності, гнучкості, динамічності, пропорційності, збалансованості, стабілізації, альтернативності, оптимальності, інтегрованості, системності, комплексності [2].

Тенденції розвитку бухгалтерського обліку на підприємствах виноробної промисловості свідчать про доцільність виділення системи управлінського обліку. Сьогодні, коли зростає конкуренція і фактична собівартість продукції є комерційною таємницею, виділення управлінського обліку в самостійну облікову діяльність дає більші можливості збереження цієї таємниці. Організація управлінського обліку на підприємствах виноробної галузі забезпечить одержання інформації для контролю їх поточної діяльності, оптимізацію

використання ресурсів, вимірювання й оцінки ефективності виробництва, прийняття управлінських рішень [3].

Слід зазначити, що в якості основних проблемних моментів та недоліків в існуючій системі обліково-аналітичного та контрольного забезпечення управління кредиторської заборгованості підприємств, зокрема виноробної галузі, можна визначити, що:

- нормативно рекомендована форма бухгалтерського обліку кредиторської заборгованості не враховує специфіки даної галузі промисловості. Рекомендовані для використання облікові реєстри не передбачають накопичення інформації про розрахунки з кредиторами різного рівня деталізації і узагальнення даних. Через це неможливо отримати інформацію про кредиторську заборгованість в обсязі й вигляді, достатньому та потрібному для управління та аналізу розрахунків з кредиторами, зокрема, аналізу заборгованості загалом з метою прогнозування ймовірності загрози неплатоспроможності, складання рекомендацій щодо її недопущення тощо. Отже, потребує доопрацювання та удосконалення нормативне забезпечення та організація обліку кредиторської заборгованості на виноробних підприємствах;

- існують невирішені проблеми визначення довгострокової кредиторської заборгованості підприємств, зокрема виноробних, визнання поточної кредиторської заборгованості за продукцію, товари, роботи та послуги та відокремлення її від найбільш термінової заборгованості;

- використання існуючих методик не дає змоги однозначно оцінити стан кредиторської заборгованості, а також ступінь її впливу на фінансово-господарський стан виноробних підприємств. Зазначені проблеми вказують на необхідність пошуку специфічних засобів аналізу кредиторської заборгованості для отримання інформації комплексного характеру, достатньої для прийняття рішень щодо глибини кризи неплатежів;

- потребують розробки й удосконалення також моделі співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей підприємств і певного аналітичного інструментарію, який дозволив би швидко та якісно виявляти негативні явища, що впливають на кількісні та якісні зміни цих заборгованостей;

- потребує вдосконалення механізм розробки й практичного впровадження політики управління кредиторською заборгованістю підприємств, зокрема виноробних, адже саме політика управління кредиторською заборгованістю визначає ефективність їх роботи, оскільки незабезпеченість підприємств власними оборотними коштами зумовлена недоліками в організації обліку та аналізі кредиторської заборгованості. Тому досить важливим являється визначення основних (ключових) етапів формування політики управління кредиторською заборгованістю підприємств, зокрема виробної промисловості.

Таким чином, управління розвитком виноробних підприємств, зокрема в рамках управління їх кредиторською заборгованістю повинно враховувати галузеві особливості, які впливають на ефективність функціонування їх діяльності, що дозволить виявити резерви, напрями та характер розвитку підприємств виноробної промисловості у поточному та перспективних періодах в рамках визначення особливостей управління діяльністю з метою формування системи обліково-аналітичного та контрольного забезпечення управління їх кредиторською заборгованістю.

Відповідно, підводячи підсумки, слід зазначити, що дослідження особливостей формування обліково-аналітичної та контрольної системи управління кредиторською заборгованістю підприємств виноробної промисловості направлене на вдосконалення ефективності прийняття відповідних управлінських рішень. При цьому ефективність прийняття управлінських рішень, а відповідно і фінансово-економічних результатів діяльності виноробних підприємств, залежить від якості інформаційної бази, що формується у бухгалтерському обліку, визначається відповідним аналітичним та контрольним інструментарієм, що вимагає їх подальшого дослідження та вдосконалення.

Література

1. Кулешова Г.М. Ринки збуту і конкурентоспроможність виноградарсько-виноробної продукції / Г.М. Кулешова. // Вісник аграрної науки Причорномор'я, 2003. – № 4(24). – С.96–101.
2. Гаркуша О. Ю. Концептуальний підхід до формування механізму управління розвитком виноробного підприємства / О.Ю. Гаркуша. // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – № 06. – С. 128 - 133.
3. Управлінський облік на підприємствах харчової промисловості [Текст] : Навч. посібник для вузів / Л.М. Чернелевський, Г.Г. Осадча. – К.: Пектораль, 2005. –364
4. Концептуальні засади управління економічно-безпечним інноваційним розвитком промислового підприємства та формування його аналітичних інструментів [Електронний ресурс] / Л.О. Волощук // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2015. – № 1 (17). – С. 234-241. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/n1.html>.
5. Філіппова С.В., Масленнікова Є.І., Навчальний посібник «Глосарій бухгалтера Наука и техника, Одесса, 2012.